

te, Echte tijm (*Thymus vulgaris*) in hoestdrank, Citroenmelisse (*Melissa officinalis*) bij slapeloosheid en Pepermunt (*Mentha x piperita*) tegen maag- en darmstoornissen.

Een twaalfstal soorten worden als keukenkruid gebruikt o.a. Bonekruid (*Satureja hortensis*), Wilde marjolein (*Origanum vulgare*), Bazielkruid (*Ocimum basilicum*) en Rozemarijn (*Rosmarinum officinalis*). Tot de geurkruiden behoren Lavendel (*Lavandula officinalis*) en Hyssop (*Hyssopus officinalis*), alhoewel uit hun namen blijkt, dat ze ook om hun geneeskrachtige werking werden gebruikt.

De heer van Beek vertelde van een aantal zowel inheemse als buitenlandse soorten lipbloemen interessante bijzonderheden en wetenswaardigheden. Tijdens een rondwandeling door de Botanische Tuin werden enkele besproken soorten nader bekeken.

De pauze werd benut om een korte bestuursverkiezing gehouden. De secretaris, de heer P. Spreuwenberg, was aan de beurt om af te treden. Hij stelde zich herkiesbaar en werd met algemene stemmen herkozen.

Daarna deed de heer P. Spreuwenberg verslag van enkele interessante waarnemingen van spechten. Tijdens de excursie van de Plantenstudiegroep op

2 mei naar Crapoel (gemeente Gulpen) hoorde hij enkele keren de typische klagende zang van de Middelste Bonte Specht (*Dendrocopus medius*) in een loofbos. Even later konden W. van der Coelen en hijzelf het dier op ca. 7 meter afstand in de zon in een berk zien zitten. De helder rode kruin, gestreepte beige flanken en de rose anaalstreek werden door beide waarnemers goed gezien.

Na daarop al eerder attent te zijn gemaakt door de heer G. Dunnewold, zag hij op 3 mei 1981 nabij de Rode Beek op de Brunssummer Heide in gezelschap van de heren W. Bult, J. Conen, R. Foppen, F. Schepers en R. Schols één Grijskopspecht (*Picus canus*), die zich daar een half uur lang luid roepend liet waarnemen. Met de telescoop kon de vogel goed worden waargenomen: duidelijk kleiner dan de Groene Specht (*Picus viridis*), met grijze kop, zwarte baardstreep en rood voorhoofd. Tijdens het roepen sperde de specht de snavel wijd open. De Grijskopspecht was met zekerheid op 28 april 1981 al aanwezig (G. Dunnewold) en werd op 9 mei daaropvolgend nog gezien.

Met behulp van een cassette recorder konden de aanwezigen kennis maken met de karakteristieke zang van beide spechtsoorten.

INVENTARISATIE VAN DE ROEK (*CORVUS FRUGILEGUS*) IN LIMBURG 1980

door

J.M.P. UMMELS

Essendijk 15, 6243 BH Geulle

Het jaar 1980 is voor de Roek (*Corvus frugilegus*) in Limburg nogal succesvol verlopen. Er zijn sinds het broedseizoen van 1979 (zie UMMELS, 1979) een aantal nieuwe kolonies bijgekomen. Jammer genoeg is de kolonie die zich elk jaar in Geulle vestigde in 1980 verdwenen. Waarschijnlijk is dit het gevolg geweest van snoeiactiviteiten die hebben plaats gevonden net in de tijd dat de vogels met de eerste nestbouw begonnen (eind februari, begin april). Ze hebben begin maart een aantal nesten gebouwd die ze later weer afbraken. Roeken zijn namelijk zeer gevoelig voor verstoringen van mensen en zeer bijzonder in de tijd van de nestbouw. Hier tegenover staat echter dat er 4 nieuwe kolonies zijn bijgekomen. Deze 4 nieuwe kolonies liggen in Born, Stein, Wittem en Wijlre.

Born: Deze kolonie heeft zich gevestigd om en nabij de sluis in het Julianakanaal. De in totaal 28 nesten waren gevestigd in Canadese populieren op twee afzonderlijke plaatsen, t.w. 18 nesten bij het pompstation direkt naast de sluis en de 10 andere nesten in de populieren langs de dijk van het Julianakanaal even ten zuiden van de sluis.

Stein: Een groepje van 12 paren heeft zich gevestigd achter het missiehuis langs de dijk van het Julianakanaal. Ook hier is de Canadese populier als nestboom gekozen. Bij plaatselijke informatie vertelde men mij dat op deze plaats op het einde van de dertiger jaren voor het laatst Roeken hebben gebroed. In 1936 telde men hier 10 nesten (FEIJEN, 1970; UMMELS, 1979).

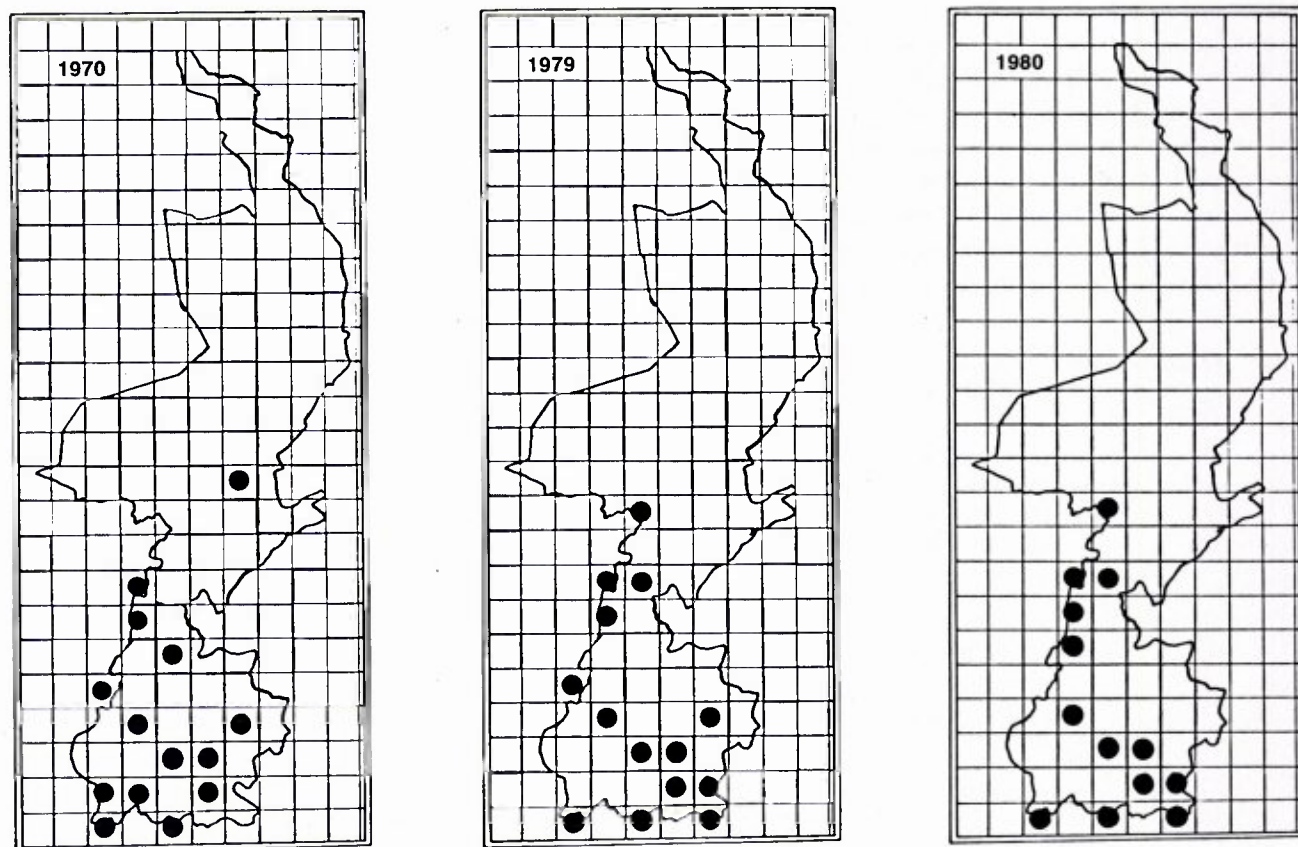
Wittem: Cartiels. In de populieren langs de Eiserbeek tegenover kasteel Cartiels heeft zich evenals in Stein een kolonie van 12 paren gevestigd. Het ontstaan van deze kolonie kan een gevolg zijn van het omhakken van een deel van de nestbomen van de kolonie in Wijlre achter de Brands brouwerij. Bij uitbreiding van dit bedrijf heeft men namelijk een aantal populieren moeten omhakken die in vorige jaren als nestboom in gebruik waren.

Wijlre: Valkenburgerweg. Deze kolonie is de kleinste die ik dit jaar heb gevonden, namelijk 4 nesten. Evenals de drie hiervoor genoemde nieuwe uitbreidingen werd ook hier voor de Canadese populier gekozen. Waarschijnlijk is ook deze plaats gekozen als uitwijkplaats van de "Brandskolonie". Het aantal nesten op dit stukje is zeer gering.

Van de 16 bestaande kolonies van 1979 hebben er

Tabel 1. Aantallen nesten per kolonie in 1970, 1979 en 1980. Verklaring van de gebruikte afkortingen in de kolom Boomsoort: B = Beuk, P = Populier, E = Eik, N = Noot, Pl = Plataan, L = Linde, K = Kastanje.

Plaats en nadere aanduiding		Bloknummer	Boomsoort	1970	1979	1980
Born:	kasteelpark	60-31	B	7	—	—
	sluis W. oever	60-31	P	—	—	28
Eijsden:	kasteelpark	61-48	E, Es, N	49	19	22
Geulle:	Brugweg N	59-58	P	19	37	—
Gronsveld:	Rijckholt	61-38		9	—	—
	Savelsbos	61-38	E, Es	11	—	—
St. Geertruid:	Moerslag	62-31	E	50	—	—
Gulpen:	Diepenbeek	62-33	P	8	—	—
	Ingber	62-33	E	6	—	—
Hoogcruts:	park.pl. (Noorbeek-Slenaken)	62-42	E, Es	155	140	165
Heerlen:	Freeling	62-14	Pl	—	5	—
Holtum:	voetbalveld	60-21	P	—	29	22
Meerssen:	park	62-11	B	4	—	—
	Geuldal (O)	62-11	E, Pl	10	—	—
Nijswiller:	kasteelpark	62-34	E, Pl, B	36	50	53
Obbicht:	haven Schipperskerk	60-31	P	—	33	13
Roermond:	Minderbroedersingel	58-44	L	2	—	—
	Wilhelminasingel	58-44	P	7	—	—
	Willem II	58-44	K	2	—	—
Roosteren:	Hoekstraat	60-21	P	28	—	—
	Lanterdijk	60-21	P	12	33	45
Sittard:	Stadbroek	60-42	P	5	—	—
Stein:	Missiehuis	60-41	P	—	—	12
Susteren:	Rode beek	60-22	P	—	8	14
Ulestraten:	Vliek	62-11	B, E	63	98	135
Vaals:	Eschberg	62-44	B, E	—	63	65
Valkenburg:	Schaelsberg	62-22	E	67	115	170
	Tivoli	62-22		—	76	40
Wessem:	kerkhof	58-52	P	—	15	13
Wittem:	klooster	62-33	P	12	41	49
	Mechelen	62-33	P, Els	12	—	—
	Cartiels	62-33	P	—	—	12
Wijlre:	Brandsbrouwerij	62-23	P	12	63	62
	Valkenburgerweg	62-23	P	—	—	4
Totaal				586	825	924
Totaal na correctie FEIJEN (1976)				659		

Figuur 1. Roekenkolonies in Limburg in 1970, 1979 en 1980.

9 hun aantal broedparen vergroot. Twee uitschieters hierbij zijn de kolonies te Ulestraten-Vliek en Valkenburg-Schaelsberg. Eerstgenoemde kolonie breidde zich namelijk uit met 37 broedparen. Het kan zijn dat dit de 37 paren zijn die in 1979 nog in Geulle hebben gebroed. De andere populatie op de Schaelsberg werd zelfs 55 paren groter, waardoor deze in 1980 de grootste Limburgse Roekenkolonie werd.

Tabel 1 geeft een overzicht van de telling uit 1970 van FEIJEN (1976) en van de laatste 2 broedseizoenen (UMMELS, 1979). Na het samenstellen van het rapport in 1976 zijn nog enkele nagekomen meldingen verwerkt. Feijen kwam toen op een totaal voor 1970 van 659.

Op de kaartjes (Fig. 1) zijn de kolonies weergegeven in de blokken zoals die gebruikt worden bij de projecten van het SOVON. Elk blok stelt een oppervlakte voor van 5 bij 5 km.

De stijging van het aantal broedparen in 1980 ten opzichte van 1979 is 13,1 % en ten opzichte van de telling van Feijen in 1970 zelfs 40,2 %. Hiermee is

de gemiddelde dichtheid in 1980 gekomen op 0,42 broedparen per km². De dichtheid bedroeg in 1944 nog bijna 2 paren per km².

Dank aan allen die meegeholpen hebben met de telling en aan diegenen die me bij nieuwe kolonievorming direkt waarschuwden.

Literatuur

FEIJEN, H.R. 1976. Over het voedsel, het voorkomen en de achteruitgang van de Roek (*Corvus frugilegus*) in Nederland. Limosa 49.

UMMELS, J.M.P., 1979. Inventarisatie van de Roek (*Corvus frugilegus*) in Limburg, 1979. Natuurhist. Maandbl. 68 (9): 178-182.

Summary

The inventory of *Corvus frugilegus* in the province Limburg (The Netherlands). Counting of nests in the year 1970, 1979 and 1980 took place and has been displayed in tables and diagrams. This indicate a slight increase in numbers from 0,37 pairs per km² in 1979 to 0,42 pairs in 1980.